

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI YMPÄRISTÖVAHINKORAHASTOSTA

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristövahinkorahastosta. Maa- ja metsätalousministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Maa- ja metsätalousministeriö pitää perusteltuna ehdotetun uuden ympäristövahinkovastuujärjestelmän tavoitetta toiminnanharjoittajien ympäristövelvoitteiden hoitamisesta mahdollisimman pitkälle ilman valtion taloudellista väliintuloa.

Ympäristöministeriön valmistelemissa laissa ympäristövahinkorahastosta on lainsäädäntöhankkeeseen nimetty ohjausryhmä toimikaudelle 1.1.2020–31.5.2021. Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, ettei sitä pyydetty kyseiseen ohjausryhmään, vaikka useat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvat toimijat maksaisivat lakiesityksen mukaista maksua. Lakiluonnos on tästä huolimatta maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan pääsääntöisesti kehitetty suotuisaan suuntaan. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa kuitenkin, että olisi ollut toivotavaa ottaa maa- ja metsätalousministeriö mukaan valmisteluun jo aikaisemmassa vaiheessa.

Esitysluonnoksessa oleva eläinsuojiin kohdistuva maksuvelvollisuus

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että lakiesityksessä oleva alin maksuluokka (5.) on asetettu vastaamaan maatalousyrittäjien osalta nykyisen järjestelmän maksutaakkaa. Lakiesityksen rajaukset vain suurimpiin kotieläintiloihin ovat perusteltuja.

Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa kuitenkin, että hallituksen esitysluonnoksen perustelut erityisesti kotieläintilojen aiheuttamien riskien osalta eivät ole kovin kattavia. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että perusteluissa olisi syytä selkeästi korostaa, että kyse ei ole kotieläintilojen aiheuttamasta suuremmasta riskistä vaan siitä, että ympäristölupajärjestelmä kattaa kotieläintilat. Näin ollen ympäristövahinkomaksun maksuvelvollisuus ei olisi riskiperusteista vaan veron kannon kannalta käytännöllisesti ratkaistu asia. Se toisaalta noudattelee melko läheisesti nykyisiä velvoitteita eikä muutos nykyiseen näyttäisi hallituksen esitysluonnoksen mukaan kohdistuvan kovin suureen tilajoukkoon.

Lakiesityksen perusteluissa on esitetty arvio, jonka mukaan noin 70 prosenttia ympäristönsuojelulain nojalla valtion ympäristölupaviranomaisen eli aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluvista eläinsuojista harjoittaa toimintaa osakeyhtiönä, kommandiitti-yhtiönä tai avoimena yhtiönä, ja ovat siis jo nyt ympäristövakuutusvelvoitteen piirissä. Arvio on maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan liian korkea. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että kotieläintilojen koko (eläinmäärä) on koko ajan kasvussa ja useat niistä ylittävät jatkossa ympäristöluparajan, ja vaikka keskimääräistä suuremmat tilat ovat muita useammin yksityisoikeudellisia yhteisöjä, ei näiden yhteisöjen lukumäärä tule olemaan 70 prosenttia ympäristölupavelvollisista. Siten maksun piiriin tulee esityksessä oletettua suurempi joukko kotieläintiloja.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo myös, että lakiesityksessä jää epäselväksi, kuuluvatko maataloilla toimivat biokaasulaitokset, joille tarvitaan ympäristölupa, ympäristövahinkorahaston piiriin. Osa näistä biokaasulaitoksista toimii eläinsuojalle myönnetyn luvan piirissä, mutta osalla on erillinen ympäristölupa. Mikäli ne katsottaisiin kuuluvan lakiesityksen piiriin, todennäköinen

maksuperuste olisi kertaluonteinen ympäristövahinkomaksu (400 euroa). Maatilojen biokaasutuotantoa on maa- ja metsätalousministeriön toimesta yritetty monin eri keinoin ja kannustimin saada vauhtiin. Mahdolliset biokaasulaitoksia koskevat erilliset maksut eivät tukisi maa- ja metsätalousministeriön tekemää kehitystyötä.

Lopuksi maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että esityksessä viitataan pääministeri Marinin hallitusohjelman kirjaukseen ”lainsäädännöllisin toimin ei aiheuteta lisäkustannuksia ilman kompensatiota maatalousyrittäjille”. Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, että lakiesitys ei noudata tätä kirjausta, koska useille tiloille olisi tulossa uusi, 200 euron suuruinen vuosittainen maksu.

Esitysluonnoksessa oleva kalankasvatustaloksiin kohdistuva maksuvelvollisuus

Maa- ja metsätalousministeriö pitää perusteltuna kalankasvatus- ja kalanviljelylaitosten sekä kalaa tai kalastustuotteita käsittelevien tai jalostavien laitosten sijoittamista kertaluonteisen ympäristövahinkomaksun piiriin. Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan 400 euron kertaluonteinen maksu on kuitenkin etenkin pienten poikaslaitosten osalta ylimitoitettu, sillä toimintaan liittyvät ympäristöriskit ovat hyvin pieniä.

Kansliapäällikön sijainen, ylijohdaja

Minna-Mari Kaila

Lainsäädäntöneuvos

Vilja Klemola

Jakelu

Ympäristöministeriö

VN/11745/2019-MMM-77

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: